

En transparensgaranti i biståndet

Från och med den 1 januari 2010 införs en transparensgaranti i det svenska utvecklingssamarbetet. Garantin innebär att alla allmänna handlingar och all offentlig information om biståndet ska göras tillgänglig på webben. Informationen ska göra klart när, till vem och varför biståndsmedel har betalats ut, och vad resultatet blev.

Varför en transparensgaranti?

Sverige är en ledande biståndsgivare med en lång öppenhetstradition. Demokrati och mänskliga rättigheter är en tydlig prioritering i det svenska utvecklingssamarbetet och generellt inom den svenska utrikespolitiken. Sverige har därför särskild anledning att uppfylla de transparenskrav som aktualiserats på den internationella biståndsdagordningen.

Arbetet för en transparensgaranti i det svenska biståndet kan härledas till Parisdeklarationen och *Accra Agenda for Action* (AAA) där betydelsen av transparens och ansvarsutkrävande har lyfts fram. Sverige har i de sammanhangen tillsammans med andra givare åtagit sig att öka insynen i biståndet. *International Aid Transparency Initiative* (IATI), som Sverige och många andra givare och partnerländer undertecknat, konkretiserar dessa åtaganden.

Insyn och öppenhet är grundläggande förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande. Regeringen anser därför att det är viktigt med transparens och tillgång till information om den statliga förvaltningen. Det slås också fast i regeringens proposition 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt.

Dagens digitaliserade verklighet gör att vi kan tillämpa offentlighetsprincipen på så sätt att information inte bara görs tillgänglig på begäran. Inom biståndsförvaltningen ska all information som omfattas av offentlighetsprincipen och som inte är föremål för sekretess göras tillgänglig på webben. Inom biståndet

ska informations- och kommunikationsteknologiska verktyg användas för att öka insynen och förstärka biståndsförvaltningens öppenhet.

Vad ska uppnås?

Mer tillgänglig biståndsinformation förväntas

- ge bättre underlag för planering, styrning, beslut och prioriteringar
- underlätta synliggörandet av biståndets resultat
- stärka förutsättningarna för ansvarsutkrävande på olika nivåer
- begränsa utrymmet för korruption, duplicering och felaktig resursanvändning.

Mer tillgänglig information om biståndet ska kort sagt bidra till ökad effektivitet och förutsägbarhet i biståndet.

Vad innebär transparensgarantin i praktiken?

- Biståndsförvaltningen ska vara frikostig med information.
- Biståndsinformation som omfattas av offentlighetsprincipen ska göras tillgänglig på webben i ett öppet format.
- Det ska vara möjligt att följa flödet av information om biståndet från beslut till genomförande och uppföljning.
- Skattemedel som används för bistånd ska vara spårbara.
- Sverige ska verka för ökad transparens hos andra biståndsaktörer och samarbetsparter, inklusive multilaterala organisationer och civilsamhällesorganisationer.
- I förlängningen ska biståndsinformationen göras tillgänglig för människor i mottagarländerna, och då det är möjligt, publiceras både på svenska och engelska.

Transparensgarantin i sammanfattning

1. Transparensgarantin gäller alla offentliga aktörer som disponerar medel under utgiftsområde 7 (biståndsbudgeten). Det handlar framför allt om Utrikesdepartementet och Sida, men kan också beröra andra myndigheter. Dessa aktörer, som gemensamt kan inordnas under vad som kan kallas biståndsförvaltningen, ska från och med den 1 januari 2010 göra tillgänglig alla allmänna handlingar och all offentlig information om biståndet.

2. Informationen omfattar alla dokument och data från en kedja som löper från beslut om biståndets inriktning och fördelning, via beslut, utbetalning och genomförande av enskilda insatser till uppföljning på både insatsnivå och aggregerad nivå. Biståndsförvaltningen ska redogöra för när, till vem och för vilket ändamål pengar har betalats ut, enligt vilket beslutsunderlag, på vilka villkor och med vilka resultat.

3. Informationen ska göras tillgänglig för så många användare som möjligt, för så många ändamål som möjligt. Informationen ska vara tillgänglig för alla utan krav på betalning, licensvillkor eller registreringsförfaranden. Informationen ska vara sökbar och strukturerad på ett sätt som möjliggör maskinell bearbetning. Informationen ska publiceras utan fördröjning.

Lästips och länkar

Parisdeklarationen
www.aidharmonization.org

Accra Agenda for Action
www.accrahlf.net

IATI (International Aid Transparency Initiative)
www.aidtransparency.net

Access Info
www.access-info.org

AidData
www.aiddata.org

aidinfo
www.aidinfo.org

Publish What You Fund
www.publishwhatyoufund.org

OpenUSAID
www.openusaid.ideascale.com

DFID Project Information
www.projects.dfid.gov.uk

Öppna biståndet
www.ud.se/oppnabistandet